

Ovdje ću još samo napomenuti da je nadnevak 14. svibnja 1997. Slobodanu Miloševiću vjerojatno bio poznat iz posebnoga broja Nina od 15. prosinca 1988. koji je cijeli bio posvećen ćirilici pod naslovom *Slovo o ćirilici*. Kraljev reskript od 14. svibnja 1887. spominje se na str. 51. kao saborski zakon, ali tako da se ne vidi da se to odnosi samo na pripadnike grčko-istočne vjeroispovijesti, a još manje da je donesen kršenjem hrvatske suverenosti.

Sažetak

Stjepan Babić, sveuč. prof. u m., Zagreb
UDK 811.163.42(091). stručni članak,
primljen 5. studenoga 2002., prihvaćen za tisak 27. siječnja 2003.

Croatian Parliament about Cyrillic Script in 1887

The author states the reason why it is necessary today to write about the debate on the Cyrillic script in the Croatian Parliament in 1887.

HRVATSKI SABOR NIJE ZASJEDAO 14. SVIBNJA 1887. I NIKADA NIJE DONIO ZASEBNI ZAKON O ĆIRILICI, ALI...

Agneza Szabo

Pogledamo li pažljivo Saborski dnevnik kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije za trogodišnje razdoblje 1884.–1887., brzo ćemo se uvjeriti da Hrvatski sabor nije zasjedao 14. svibnja 1887. godine, pa stoga toga dana i nije mogao donijeti nikakove odluke, a kamoli zakon. U tijeku završetka spomenutoga saborskoga razdoblja Sabor je zasjedao 29. ožujka 1887. godine, zatim 23. svibnja iste godine, dok je svečana završna sjednica na kojoj je pročitana i kraljev reskript o raspuštanju Sabora, također i zadaća da se sazovu novi parlamentarni izbori, održana 25. svibnja iste godine, a u njezinu središtu je i zajednički odlazak na službu Božju u crkvu sv. Marka na Gornjem gradu u Zagrebu.

Međutim, pogledamo li pažljivo isti saborski Dnevnik, također ćemo se uvjeriti da je ban Dragutin Khuen Héderváry dostavio Saboru “na ustavno pretresivanje osnovu zakona o uređenju posala crkve grčko-iztočne i o uporabi ćirilice u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji”, i o tome je predsjednik Sabora Mirko Hrvat obavijestio Sabor 19. ožujka 1887. U skladu s uobičajenom pro-

cedurom odmah je predložio Saboru da se ta zakonska osnova preda "odboru ad hoc od devet osoba" koje će "pripremiti razpravu zak. osnove ob uređenju posala crkve grčko-istočne i o uporabi ćirilice u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji". Ističem da je u tijeku iste saborske sjednice izabran i radni saborski odbor s upravo spomenutom zadaćom te da su između 66 nazočnih saborskih članova u spomenuti saborski odbor izabrani sljedeći članovi: Erazmo Barčić (66 glasova), Stjepan Erdödy (66 glasova), Vaso Gjurgjević (također 66), Petar Mandić (65), dr. Šime Mazzura (65), dr. Bogdan Medaković (63), Armin Pavić (66), Stevo Popare (66) i Ljudevit Vukotinović (66). Oni su još istoga dana, također na poziv saborskoga predsjednika M. Hrvata, održali konstituirajuću sjednicu odbora, ali o tome, kao i o sastancima toga odbora ne nalazimo vijesti u saborskom Dnevniku, ali zato nalazimo vijesti o tijeku i sadržaju saborske rasprave o predloženom zakonu kao i načinu njezinog usvajanja i donošenja. Međutim, već sada ističem da su pitanja upotrebe ćirilice usko vezana, barem načelno, uz poslove grčko-istočne crkve, što također svjedoči da zaseban zakon samo o ćirilici nije nikada donesen u Hrvatskome saboru. No, pođimo slijedom saborskih rasprava.

Budući da se trogodišnje saborsko razdoblje nalazilo na samom svojem kraju, a pred Saborom se nalazilo i više drugih zakona, među kojima ističem zakon o idemnitetu,* zatim zakon o proračunu, te dopune zakona o sudstvu iz ranijeg razdoblja, i o kojima se već mjesecima raspravljalo, i s novom je zakonskom osnovom o pitanju uređenja posala grčko-istočne crkve zajedno s uporabom ćirilice, valjalo žuriti i donijeti prije raspusta Sabora. Stoga je već na saborskoj sjednici koja je održana 21. ožujka 1887. godine podijeljen svim nazočnim sabornicima nacrt osnove spomenutog zakona. Već na drugoj saborskoj sjednici, koja je održana 24. ožujka iste godine (1887.) izvjestitelj saborskoga odbora Armin Pavić obrazložio je u ime istoga odbora, najprije razlog zašto se donosi zakon o uređenju posala crkve grčko-istočne i o uporabi ćirilice u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji, a potom je pročitao istu zakonsku osnovu, koja je i nakon dvodnevnih burnih rasprava, ostala zapravo onakova kakovu je predložio i sam ban, i koja je vjerojatno proizašla iz ureda Zemaljske vlade, odnosno odjela za bogoštovlje i nastavu, te na kraju i morala biti prihvaćena u tijeku žurne, ali i formalne saborske procedure.

Već prema Pavićevu izvješću bilo je jasno da se Hrvatskoj želi nametnuti ugarski zakon IX/1868, kojim su regulirana pitanja "izpovjednika vjere grčko-istočne" (naziv *pravoslavni* nije u službenoj uporabi sve do sloma Monarhije 1918.), ali kako s formalno-pravne strane ugarski zakon nije, a niti je mogao vrijediti za Hrvatsku, bilo je potrebno u odnosu na njega donijeti zasebni takav

* Politika zaštite ministra ako prekrši zakon (nešto slično zakonu o imunitetu).

zakon i za Hrvatsku. Međutim, primjena spomenutoga ugarskoga zakona (IX/1868.) kao i samo pozivanje na taj zakon teško su kršili hrvatsku autonomiju, koju je jamčila Hrvatsko-ugarska nagodba utanačena 1868. godine i temeljem koje je Hrvatska potpuno autonomna u pitanjima unutarnje uprave, zatim sudstva i pravosuđa, te bogoštovlja i nastave, a pitanja crkve grčko-istočne pripadala su upravo odjelu (ministarstvu) bogoštovlja i nastave koje je sastavni dio Zemaljske vlade u Zagrebu. Bio je to i razlog da je takovo nametanje ugarskoga zakona nakon 1868. godine više puta odbačeno u Hrvatskome saboru, tako i na kraju saborskoga razdoblja 1881. – 1884. (ali o tim detaljima u jednom drugom prikazu). Za sada ističem da je Armin Pavić u svome službenom saborskom izvješću, koje je trebalo poslužiti i kao temelj saborskoj raspravi, rekao i ovo: “Uvaži li se, da grčko-iztočna crkva u obsegu zemalja svete krune ugarske od davnih vremena” (tu krunu priznaje i Hrvatska!) “pa sve do danas sačinjava nerazdieljenu cielost, to se ukazuje potreba, da se toj cielosti grčko-iztočne crkve u stvoriti se imajućem zakonu izraza dade.” Sastavni dio iste zakonske osnove “sadrži i odredbe u pogledu uporabe ćirilice”, Pavić se također pozvao na “ovlasti od previšnjega mjesta” (vjerojatno Budimpešte i Beča, pa i samoga kralja Franje Josipa I.), da istu osnovu zakona, ugarskoga dakako, “slavnomu saboru kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije na ustavno pretresivanje predloži”. Nakon toga pročitao je prijedlog zakona, koji zbog njegove važnosti donosimo u cijelosti. On naime glasi:

“Zakon od.....o uređenju posala crkve grčko-iztočne i o uporabi ćirilice u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji.

Gledom na ugarski saborski članak IX. od godine 1868. u stvari izpovjednika grčko-iztočne crkve, koje u obsegu zemalja sv. krune ugarske sačinjavaju nerazdieljenu cielost, odredjuje se sljedeće:

Čl. 1.

Srbi, izpovjednici vjere grčko-iztočne u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji, stanjući u grčko-iztočnoj samostalnoj mitropoliji, vlastni su uz priuzdržaj ustavnim putem riešiti se imajuća prava vrhovnoga nadzora Njegova Veličanstva svoje poslove crkve, škole i ovamo se odnosećih zaklada unutar granica zemaljskih zakona u svom srbskom grčko-iztočnom narodno-crkvenom kongresu, sastojećem se iz zastupstva svih vjernika, stanujućih se u zemljah krune ugarske i sazvanom nakon prethodne prijave Njegovom Veličanstvu periodički po patrijarhu metropolitu srbskom, za sve izpovjednike iste crkve, spadajuće na mitropoliju srbsku, samostalno riešavati, uređivati, te po svojih organih rukovoditi i njima upravljati u smislu ustanova, stvorenih na tih narodno-crkvenih saborih i odobrenih po Njegovom Veličanstvu.

Čl. 2.

Izповјednikom iste crkve ujamčava se na temelju načela ravnopravnosti iz zemaljskih sredstava razmjerni prinos za svrhe bogoštovne.

Čl. 3.

Kod svih zemaljskih oblastih u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji slobodno je strankam služiti se pismom ćirilskim kao i latinskim. Ondje, gdje Srbi u povećem broju žive, imadu se od prvih molbah i riješenja strankam ćirilskim pismom, na ćirilicom pisane podneske izdavati."

Nakon pročitane zakonske osnove izvjestitelj Pavić izložio je sada u podužem govoru povijest dolaska Srba u Hrvatsku, osobito u 17. i 18. st. (dakako, dosta pristrano, u što ne mogu ovdje ulaziti) te na kraju zamolio Sabor da pročitano zakonsku osnovu prihvati. Slijedile su tada i dvije nešto kraće rasprave: najprije Bogdana Medakovića, koji nije bio zadovoljan s predloženim zakonom jer se njime "ne rješava srpsko pitanje" u cijelosti, a potom je govorio grof Miroslav Kulmer. On je vrlo dobro uočio, kao i već ranije nekoji hrvatski zastupnici (mislim na prijašnja saborska razdoblja), da nije problem u ćirilici, koja je od starine i hrvatsko pismo, ali je, kako su nekoji zastupnici prije osobito isticali, danas za dnevnu upotrebu "nezpretna". Jednako tako nije poteškoća, kazao je Kulmer, da "mi priznajemo braći Srbom crkvenu i školsku autonomiju" kao i "primoć za njihove bogoštovne svrhe", već je ovako predloženi zakon "opasnost za autonomiju državnu našu kraljevine", dakle Hrvatsku. Zato je tražio, kao što je to zahtijevano i u prijašnjim saborskim razdobljima, "da se naloži Njegovu Veličanstvu imadu" u Hrvatskoj "provađati po banu kraljevine Hrvatske i Slavonije", a ne po ugarskome zakonu, odnosno ministru bogoštovlja i nastave! Budući da je zakon morao biti donesen prije isteka saborskoga razdoblja, koje je praktično završavalo već za nekoliko dana, sjednica je nastavljena i poslije podne, a na njoj je na kraju sudjelovao i sam ban Khuen Héder-váry braneci osnovu zakona s namjerom da se što prije prihvati.

U poslijepodnevnoj sjednici, dakle istoga dana 24. ožujka 1887. godine, izredalo se više govornika. Najprije Svetozar Kušević, koji je zagovarao predloženi zakon, zatim Tade Smičiklas, koji je u svom opširnom govoru, služeći se i povijesnim argumentima, najprije istaknuo već dobro poznatu povijest Srba, odnosno njihova dolaska u Hrvatsku, ali i njihovu bitku "za teritorij" u Hrvatskoj. Istu su bitku "za teritorij" izgubili i nakon događaja 1848., ali ne hrvatskom krivnjom! Kako je rekao, riječ je o "nesretnoj" Vojvodini srpskoj, što također nije tema ovoga prikaza. Iz Smičiklasova govora također je jasno da Srbi još uvijek traže "teritorij", a uz to je i on također isticao značenje ćirilice kao hrvatskoga pisma od 12. st. kao i ukorijenjenost latinice od 15. st. Prema

ondašnjem shvaćanju također je ustvrdio "da su Hrvati i Srbi jedan narod", a to je mišljenje bilo prisutno i kod drugih hrvatskih govornika. Ali je Smičiklas također izjavio da će "stanovišta vjerska" tek onda "prelomljena biti, kada između Hrvata i Srba bude čist račun [...]". Kazao je također kako u Ugarskome saboru danas "izazivlje smieh mišljenje", koje je "recimo izrazio jedan srpski zastupnik, da će Srbi, kada se razvojači Krajina" (učinjeno je 1881. godine), "dobiti jednu županiju kao svoj teritorij", a isto "ismjevanje znate iz svaki-danšnjih dnevnika". Od iznimne je važnosti još jedna činjenica na koju je upozorio Tade Smičiklas. Suprotstavio se Kuševiću s obzirom na njegovo prihvaćanje spomenute zakonske osnove, te da on nekritički zazire od naziva *mađarizacija* koji zamjenjuje, ili ublažava, i štoviše potpuno uklanja pojmom *zajednička vlada*. Kušević je zabacio činjenicu da se odnosi Hrvatske u pogledu zajedničke vlade reguliraju Nagodbom na sasvim određene "vanjske poslove", dok su unutarnji poslovi, poslovi pravosuđa, kao i poslovi bogoštovlja i nastave potpuno autonomni i ne tiču se "zajedničkih poslova" s Ugarskom. Upravo je u tom smislu i sam Tade Smičiklas priznao da je spomenuti ugarski zakonski članak IX/1868. "dvojbena" za Hrvatsku. Jasno je upozorio Sabor da upravo zbog spomenutog ugarskog članka IX/1868. iza kojega stoji također "zajednička vlada" u Budimpešti, i danas "ugarski komisar na našem teritoriju govori mađarski" što je također u izravnoj suprotnosti sa slovom i duhom Hrvatsko-ugarske nagodbe iz 1868. U Nagodbi također izrijekom stoji "U svemkolikom obsegu kraljevina Hrvatske i Slavonije službeni je jezik hrvatski toli u zakonodavstvu, koli u sudbenoj upravi" (čl. 56.). Štoviše, "Za organe zajedničke vlade", a toj je pripadao spomenuti komisar o kojem je, ne imenujući ga, govorio Smičiklas, "ustanovljuje se također hrvatski jezik službenim jezikom unutar granica kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije." (Čl. 57.) Štoviše, "Predloge i spise u hrvatskom jeziku sastavljene, pa iz kraljevina Hrvatske i Slavonije na zajedničko ministarstvo podnešene, imade to ministarstvo primati i rješidbe svoje na hrvatskom jeziku izdavati." (Čl. 58.) I štoviše, "Obzirom da su kraljevine Hrvatska i Slavonija politički narod, imajući posebni svoj teritorij i u pogledu unutarnjih svojih poslova vlastito zakonodavstvo i autonomnu vladu, zastupnici istih kraljevina mogu se tako na zajedničkom saboru, kao i delegaciji služiti i jezikom hrvatskim". (Čl. 59.)

Upravo u odnosu na slovo i duh Nagodbe (1868.) valja gledati još jednu Smičiklasovu primjedbu, koje je bit da se upravo zbog članka IX/1868. ugarskoga zakona "sada na karlovačkoj gimnaziji" (koja pripada grčko-istočnoj mitropoliji), "mađarski jezik predaje kao obligatni, što je proti zakonu ove zemlje", Hrvatske. Također je upozorio Sabor da se i u buduće na temelju spomenutoga ugarskoga zakona može također dogoditi, "da će zajednički ministar", a ne hrvatski, "nastavom upravljati, te uvesti srpske konfesionalne škole jer su

mu potrebne, i reći će: po zakonu, za koji odgovaram, neka se mađarski uči". Zato je zatražio za predloženu zakonsku osnovu "nekoje izpravke" kao stvar posebne rasprave. Jednake državnopravne opasnosti, odnosno nezakonitoga utjecaja ugarskoga zakona na hrvatski teritorij vidjeli su s ovoga ili onoga aspekta i drugi hrvatski zastupnici Fran Folnegović i Josip Miškatović, a osobito precizan bio je dr. Miho Posilović. Bit je njegove rasprave da se na temelju Nagodbe, osobito čl. 47. u predloženoj zakonskoj osnovi izrijekom istakne da se njegova "provedba povjerava banu za braću Srbe i za njihovu autonomiju" na hrvatskome teritoriju. I štoviše, "Stvari se moraju razlikovati, koje su zajedničke i koje su posebne" hrvatske. Tako primjerice one koje se tiču "uprave fondova sinoda, što se tiče predlaganja patrijarha ili episkopa na potvrdu, kojih teritorij spada u Hrvatsku" imalo bi "isključivo preko bana ići i onda istom preko zajedničkoga ministarstva".

U nastavku svoga govora istaknuo je Miho Posilović, da je "crkva grčko-iztočna jedinstvena i cjelovita u Hrvatskoj i u kraljevini Ugarskoj", ali da u utanačenoj Hrvatsko-ugarskoj nagodbi (1868.) "nije nigdje izrečeno da je srbska crkva zajednička stvar, odnosno zajednički predmet, o kojem ima odlučivati zajednička vlada". Također je istaknuo: "Mi imademo glede bogoštovnih i glede školskih stvari neograničenu autonomiju; stoga bi logično bilo da bi vi braća Srbi [...] svoja prava" na temeljima hrvatskih zakona tražili.

Međutim, ban Khuen Héderváry u obrani svoje zakonske osnove izrazio je čuđenje tolikim raspravama i nespোরазумима, te između ostaloga naglasio, i to s odobravanjem, kako svi "Srbi živeći u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji uživaju sva prava, koja su im zajamčena zak. čl. IX. od god. 1868." pa se stoga mora "doskočiti i formalnoj manjkavosti", kako se ne bi svremenom dovela u pitanje činjenica, "da li Srbi u Hrvatskoj mogu zbilja pravno uživati ta prava, koja su oni faktično uživali". U tom smislu odgovorio je ban Khuen i ostalim govornicima te zatražio da se predložena zakonska osnova prihvati kao predmet posebne rasprave, koja je održana već na sljedećoj sjednici, 26. ožujka 1887.

I za vrijeme posebne rasprave izredalo se više govornika, koji su u biti zastupali već poznata gledišta, kako ona pozicijska, tako i opozicijska (dakle Khuenove Narodne stranke i Srpske narodne samostalne stranke te opozicijske Neodvisne narodne stranke i Stranke prava). Ipak istaknimo da je zastupnik Miho Posilović, zbog svoje upornosti, ali i oštine, te osobito izričite izjave da "je Njegova preuzvišenost", mislio je na bana Khuena, "nedvojbeno pogriješila proti Nagodbi" time, što je "u prekjučerašnjem govoru" (24. ožujka) između ostaloga "izvolila izjaviti da je ovaj zakon zajednički, a da samo nije proglašen", i time mu je dao "obvezatnu moć" i za Hrvatsku. Također je upitao bana zašto taj zakonski članak nije dao proglasiti prije (što se dakako i nije usudio jer je na bansku stolicu sjeo istom 1883. godine), "a ne, da se u ovakovoj formi

kao kakovo konjsko kopito uvlači ovdje” u sabornicu, i time zapravo nastavlja “ignoriranje naših državnih prava”. Zbog navedenih je riječi, saborski predsjedatelj Mirko Hrvat (nekoć izraziti pristaša Strossmayerove narodne stranke), oduzeo riječ Posiloviću te zatražio da Sabor Posilovića “zbog teške uvrede bana” isključi iz prava ulaska u Sabor u tijeku 30 dana, što je većina i prihvatila.

Nakon toga uslijedila je maratonska sjednica Sabora, koja je nastavljena u tijeku istoga poslijepodneva do kasno u večer. Također su se izredali brojni govornici s jedne i druge strane, koji su zapravo osvjetljavali ili pak komplicirali već dobro poznata gledišta. Nije problem ćirilica, koja je staro hrvatsko pismo, ali je po srijedi njezina “nespretnost” u svakodnevnoj javnoj poslovnoj primjeni (pri čemu se njezina javna neupotreba u Ugarskoj nije isticala). Međutim, kod svih opozicijskih zastupnika glavni je problem bio nametanje ugarskoga zakona (IX/1868.) Hrvatskoj u pogledu uređenja posala crkve grčko-istočne u Hrvatskoj. Tražilo se naime da se u tom pogledu donose zaseban hrvatski zakon, koji će također prava vrhovnoga nadzora glede posala iste crkve staviti u nadležnost hrvatskoga bana i Zemaljske vlade, odnosno njezinog odjela (ministarstva) za bogoštovlje i nastavu. Hrvatski su opozicijski zastupnici dobro vidjeli kako predloženi ugarski zakon (IX/1868.) grubo krši ustavnu hrvatsku autonomiju s jedne strane, a s druge otvara putove i mađarizaciji Hrvatske, što se već, kako su i sami zastupnici upozorili, i počelo događati. Zapravo, taj je zakon, po već dobro poznatim starim običajima iz 17. st. grčko-istočne Srbe, i nakon ukidanja Hrvatsko-slavonske vojničke granice (1881. te osobito provedenih izbora 1883.) ponovno vraćao pod vlast krunice, a ne Hrvatskoga sabora i bana. Međutim, ovoga puta posredstvom zajedničke ugarske vlade, kojoj je takova politika bila u dugoročnom interesu, također i u pogledu na Bosnu i Hercegovinu, u što ovdje ne možemo detaljnije ulaziti.

Navedene činjenice također su i razlog da je saborska većina kasno navečer istoga dana (dakle 26. ožujka 1887.) primila spomenutu osnovu zakona o položaju crkve grčko-istočne i uporabi ćirilice u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji kao podlogu za treće čitanje i konačno donošenje, što je i učinjeno već sutradan, odnosno 27. ožujka iste godine. Na upit saborskoga predsjednika M. Hrvata “prima li sabor pročitano osnovu zakona”, u saborskom Dnevniku nalazimo kratak odgovor “Prima se”. Time je bio konačno i kraj cijelome ishitrenom procesu koji je isti saborski predsjednik zaključio riječima: “osnova zakona primljena je, te će se Njegovu Veličanstvu previšnje sankcije radi podastrieti”. Tako je i učinjeno.

U tijeku sljedećih dviju saborskih sjednica (28. i 29. ožujka) na sličan su način primljeni i ostali aktualni zakoni o kojima je bilo riječi na početku ovoga prikaza, a među njima je još i zakon o zaštiti svilogojstva. Budući da je i redovito saborsko razdoblje isteklo, ban je najavio raspust Sabora i nove izbore,

ali je redovita zaključna saborska sjednica bila odgođena u očekivanju kraljevih sankcija. Budući da su one stizale u tijeku mjeseca travnja i prve polovice svibnja iste godine, zaključna saborska sjednica održana je 23. svibnja iste godine s jednom jedinom točkom dnevnoga reda, a to su bile kraljeve sankcije spomenutih zakona. Među više njih, saborski je predsjednik pročitao i sljedeću: "Kralj. zemalj. vlada odjel za bogoštovlje i nastavu priobćuje da je Njeg. c. i kr. apost. Veličanstvo previše rješanjem od 14. svibnja o. g. osnovi zakona O uredjenju posala crkve grčko-iztočne i o uporabi ćirilice u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji blagoizvoljelo premilostivo podieliti prev. sankciju." – "Uzima se na znanje", stoji u saborskom Dnevniku.

Prema tome, ne stoji činjenica da je Hrvatski sabor 14. svibnja 1887. godine donio bilo kakav zakon o ćirilici. Ali je 27. ožujka 1887. usvojio Zakon o uređenju posala crkve grčko-iztočne i o uporabi ćirilice u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji, te ga je u skladu s redovitom zakonskom procedurom dostavio Zemaljskoj vladi u Zagrebu, koja je na istim temeljima zatražila i dakako i zadočila kraljevu sankciju 14. svibnja 1887. godine, o čemu je dakako, redovitim putem obaviješten i Sabor. Stoga je taj zakon još iste godine objavljen i u *Sborniku zakona i naredaba* koji je uređivala Zemaljska vlada trojedne kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije sa sjedištem u glavnom gradu Zagrebu.

Kako iz spomenutog zakona proizlazi, pismo ćirilsko, odnosilo se u svojoj biti na unutarnje poslove crkve grčko-istočne u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji. Međutim on je izazvao veliko nezadovoljstvo u hrvatskoj javnosti jer se protuzakonito oslanjao na ugarski zakonski članak IX/1868. i time teško kršio hrvatsku suverenost u pitanjima unutarnje uprave i sudstva te bogoštovlja i nastave s jedne strane, a s druge, širom otvarao vrata mađarizacije Hrvatske koja se u doba vlade bana Khuena Héderváya (1883. – 1903.) nastojala provoditi u Hrvatskoj, također i uz pomoć velikosrpske ideologije na koju se i oslanjao. Navedeni zakon bio je također u smjeru njezinoga što čvršćeg održanja.

Sažetak

Agneza Szabo, Muzej grada Zagreba, Zagreb
UDK 811.163.42(091). znanstveni članak,
primljen 23. siječnja 2003., prihvaćen za tisak 27. siječnja 2003.

The Croatian Parliament Had No Sitting on 14 May 1887 and
Had Never Passed a Special Law about the Cyrillic Script, but...

The author presents the debates and the procedure in the Croatian Parliament in 1887 on the bill about the position of the Greek-Eastern confession in Croatia within which bill the right to use the Cyrillic script was stated. That right was based on the Hungarian law which violated Croatian sovereignty in the matter of internal government.